

LUẬT VỀ BIỂU TÌNH CỦA VƯƠNG QUỐC ANH

PGS.TS Vũ Công Giao – Ths Hoàng Thị Thu Thủy

Biểu tình hòa bình là một phần quan trọng của một xã hội dân chủ, là hoạt động có truyền thống lâu đời và được tôn trọng ở Vương quốc Anh. Đó là công cụ vận động rất mạnh mẽ của người dân và rất nhiều trong số các quyền và tự do mà người Anh được hưởng ngày hôm nay là nhờ hoạt động biểu tình.

Với ý nghĩa là nền dân chủ lâu đời nhất trên thế giới, khuôn khổ pháp luật và những kinh nghiệm thực tiễn trong việc thực thi các quyền dân sự, chính trị cơ bản, trong đó bao gồm tự do hội họp, biểu tình của Vương quốc Anh luôn là những mô hình tốt cho các quốc gia khác, trong đó có Việt Nam nghiên cứu học hỏi.

Tuy nhiên, bài viết sau đây cho thấy quyền biểu tình ở Anh cũng không phải là tuyệt đối và có một số luật có thể được sử dụng để quản lý biểu tình. Thực tế là trong những năm gần đây, các đạo luật mới nhằm đối phó với hàng loạt mối đe dọa từ khủng bố đến hành vi chống đối xã hội đã cho phép cảnh sát Anh kiểm soát chặt chẽ hơn các cuộc biểu tình ở nước này.

1. Lịch sử của quyền biểu tình hòa bình ở Anh

Biểu tình đã ăn sâu vào văn hóa chính trị của Anh. Tuy nhiên, trong nhiều thế kỷ, các nhà lập pháp đã chối bỏ ý niệm về quyền biểu tình. Tuy nói rằng người dân được tự do làm bất cứ điều gì mà pháp luật không cấm nhưng trong một thời gian dài Nghị viện Anh vẫn không thừa nhận việc người dân có quyền này, trong khi đã thừa nhận các quyền dân sự, chính trị khác từ rất lâu.

Tình thế này chỉ thay đổi khi nước Anh thông qua Đạo luật Nhân quyền năm 1998 (HRA), tham gia Công ước châu Âu về Nhân quyền (Công ước) vào năm 2000. Công ước ghi nhận quyền biểu tình một cách trực tiếp và gián tiếp thông qua bốn điều khoản, đó là: Quyền hội họp hòa bình (Điều 11); Quyền tự do ngôn luận (Điều 10); Quyền tự do tư tưởng, đạo đức và tôn giáo (Điều 9); Quyền được tôn trọng cuộc sống riêng tư và gia đình (Điều 8). Công ước ràng buộc trách nhiệm tuân thủ của các cơ quan chính phủ và cảnh sát, đồng thời cho phép người biểu tình khiếu nại lên các tòa án về những quyết định và hành động hạn chế biểu tình.

Dù có nhiều thay đổi tích cực, cho đến nay, các tòa án Anh vẫn khá chậm chạp trong việc bảo vệ các quyền của người biểu tình. Trong khi đó, Quốc hội Anh gần đây đã thông qua một loạt luật mới, bao gồm Đạo luật chống khủng bố năm 2000, Đạo luật tư pháp hình sự và an ninh công cộng năm 2001 và 2003, Đạo luật chống khủng bố, tội phạm và an ninh năm 2001 nhằm gia tăng quyền hạn của cảnh sát trong việc quản lý các cuộc biểu tình. Trong quá khứ, vì lo ngại bị chỉ trích vi phạm nhân quyền, cảnh sát Anh có xu hướng hạn chế sử dụng sức mạnh của họ trong quản lý biểu tình, tuy nhiên, sau sự kiện 11 tháng 9 năm 2001 ở Mỹ và Chiến tranh Iraq, lực lượng cảnh sát ở Anh hiện nay có thể áp dụng các hành động mạnh và trực tiếp hơn trong các sự kiện đó.